

Lav eksperimenter med salt- og temperaturkliner

Del 1

Havet kan være opdelt i adskilte vandmasser, der ikke lige blandes. Disse kaldes kliner. Det skyldes, at vandmasserne ikke har samme massefylde. Vandets massefylde afhænger af temperaturen og saltindholdet.

Planlæg og gennemfør eksperimenter:

Undersøg hvordan vandets temperatur har betydning for, hvordan det vil fordele sig i vandmassen:

- Hvilken betydning har temperaturen for vandets massefylde?

Undersøg hvordan vandets saltindhold har betydning for, hvordan det vil fordele sig i vandmassen:

- Hvilken betydning har saltindholdet for vandets massefylde?

Brug **Hjælpeark til naturfaglige undersøgelser** i jeres planlægning.

Dataopsamling

Konklusion

Lav eksperimenter med salt og temperatur i vand

Del 2

Jeres undersøgelsesspørgsmål lyder:

Hvordan har saltindhold og temperatur i vand betydning for de fysiske og kemiske forhold i Østersøen?

Hvordan fordeler vandmasserne sig i Østersøen?

I Østersøen er saltkoncentrationen ca. 10 ‰, hvor det i almindeligt havvand er 35 ‰. Det skyldes, at der tilføres koldt vand med en lav saltkoncentration fra den Botniske bugt og varmt vand med en høj saltkoncentration fra Kattegat.

Planlæg og gennemfør et eksperiment, hvor I undersøger:

- Hvordan vil de to vandmasser fordele sig i Østersøen?
- Hvad er stærkest, saltindhold eller temperatur?

Et eksperiment

Undersøger sammenhængen mellem en bestemt årsag og virkning

Ændrer på én **variabel** og holder alt andet **konstant**

Starter med en hypotese

Dataopsamling

Konklusion

Del jeres viden og få andel i andres

Er I klar til at dele jeres viden med jeres klassekammerater?

Har I...	Ja, nej, næsten?
...en planche med jeres problemstilling og arbejdsspørgsmål klar?	
...jeres undersøgele(r) klar - fx opstillingen I undersøger på, eller udstyr I har brugt?	
... data fra jeres undersøgelse(r) klar?	
...jeres model(ler) klar?	
... øvet jer i at forklare ud fra jeres undersøgelse(r) og model(ler)?	
...jeres pointer klar - fx "det, vi har fundet ud af, er..."?	
...styr på fagord , som er vigtige at få brugt i jeres forklaringer?	

Er I klar til at dele jeres viden med jeres klassekammerater?

Har I...	Ja, nej, næsten?
...talt om, hvordan man viser, at man lytter ? <i>Skal I fx gøre noget særligt, mens de andre taler?</i>	
...overvejet, hvad slags spørgsmål det er både nyttigt og rart for andre at få stillet? <i>Hvordan kan I fx selv lide at blive spurgt om noget?</i>	
...talt om, hvordan I kan øge chancerne for at blive klogere af det, jeres kammerater er kommet frem til? <i>Skal I fx skrive noget ned undervejs eller bagefter?</i>	